

עפ"א 35096/02/19 - הוועדה המקומית לתכנון ובניה חיפה נגד בנאבו שמחה,

בית-המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

28 באפריל 2019

עפ"א 35096-02-19 מדינת ישראל נ' בנאבו

בפני כבוד השופטת עפרה ורבנר

המערכת:

הוועדה המקומית לתכנון ובניה חיפה
ע"י ב"כ עו"ד שרה-חן כהן (דיין) ועו"ד ורד שדה
מהשירות המשפטי של עיריית חיפה

- נגד -

המשיבה:

בנאבו שמחה,

ע"י ב"כ עו"ד שלומי בלומנפלד

פסק דין

1. לפני ערעור על החלטת בית-משפט לעניינים מקומיים בחיפה (כב' השופטת ג'אדה בסול) בתיק 54961-10-18 מתאריך 21/1/19, על-פיה נתקבלה טענת המשיבה, כי אין להשיב לאשמה, והמשיבה זוכתה מהעבירה שיוחסה לה בכתב האישום, וזאת לאחר שבקשת המאשימה/המערכת לתקן את כתב האישום לאחר סיום שלב הבאת הראיות נדחתה.

2. בערעור נטען, כי שגה בית-משפט קמא משלא איפשר למאשימה/המערכת לתקן את כתב האישום, ומשזיכה את המשיבה באופן שהנציח את עבירת הבניה שהוכחה.

3. כנגד המשיבה הוגש כתב אישום בבית-משפט לעניינים מקומיים בחיפה במסגרתו הואשמה כי בתקופה שבין 20/7/16 ל-10/1/17 היתה אחראית לביצוע עבודות בניה בכתובת ברח' שלמה המלך 55ג' בחיפה בגוש 10750 חלקה 53, וכי היא לא הרסה את הבניה שביצעה, שהיתה למעשה עבודות חפירה והעמקה של בניה קיימת תוך צירוף שטחים מתוך שטח משותף, דהיינו-מיקום העבירה הנטען על-ידי ב"כ המאשימה, הינו בשטח המשותף לכלל הדיירים בקומת המסד של הבניין.

בנוסף לכך, נטען בכתב האישום כי החל מתאריך 10/1/17, המשיבה אף אחראית לשימוש ללא היתר במבנה שנבנה ללא היתר באותה כתובת ובאותו גוש וחלקה, וכי היא לא הפסיקה של השימוש, למרות התראות שנשלחו אליה.

הוראות החיקוק בהן הואשמה המשיבה היו - הקמת בניין, ביצוע עבודות בבניין ללא היתר, אחריות לעבודה הטעונה היתר ושימוש ללא היתר בבניה שנבנתה ללא היתר, בניגוד להוראות חוק התכנון

והבניה תשכ"ה-1965.

עדי התביעה שצוינו על-ידי המערערת/המאשימה הינם: מפקח הבניה מר תומר גדי, ונציג הארנונה מעיריית חיפה.

4. בעניינה של המשיבה התקיימו דיונים לפני ישיבת ההוכחות, ובית-משפט קמא, על-מנת לסייע למשיבה בניהול עניינה, אף הורה למנות לה סניגור מהסניגוריה הציבורית.

בדיון מתאריך 11/6/18 הדגיש ב"כ המשיבה, כי המשיבה כופרת בסעיפי האישום, חלקם כפירה מלאה, וחלקם בהעדר הידיעה, תוך שהודגש כי "**הנאשמת כופרת בזיקה לנכס**".

אמירה זו היתה צריכה להדליק נורה אדומה אצל המאשימה על-מנת לבדוק את זיקת הנאשמת/המשיבה לנכס המופיע בכתב האישום, אולם המאשימה/המערערת לא בדקה העניין.

אוסף ואצין, כי בדיון מ-30/1/18 בבית-משפט קמא, עלתה כתובתה המדויקת של המשיבה, ואין זו הכתובת המוזכרת בכתב האישום (עיין בהחלטת כב' השופטת בסול שהפנתה לכתובת הנאשמת).

5. בתאריך 21/1/19 התקיימה ישיבת הוכחות, ובמסגרתה הסכים ב"כ הנאשמת/המשיבה כי כל מסמך שעד תביעה ערך יוגש כחקירה ראשית, ובנוסף למסמכים אלה אף התקיימה חקירה, הוגשו תמונות, הוגש תדפיס ארנונה, והוגש נסח טאבו, שסומנו כ-ת/3 וכ-ת/4, וכן הוגש היתר הבניה.

לאחר שהמאשימה/המערערת הצהירה "אלה עדיו" (עמ' 7 ש' 26 לפרוטוקול), העלה ב"כ המשיבה את הטענה כי אין להשיב לאשמה, תוך שהפנה לכתובת ולגוש וחלקה שמפורטים בכתב האישום לעומת החלקה בה ביקר הפקח מטעם העירייה, ולעומת האמור בנסח הטאבו.

לאור טענה זו של ב"כ הנאשמת/המשיבה, ביקשה ב"כ המאשימה/המערערת לתקן את כתב האישום, תוך שטענה כי המדובר בטעות קולמוס שניתנת לריפוי, ושעל בית-המשפט לאפשר תיקון כתב האישום בכפוף לכך שלא יהיה בכך כדי לקפח את הנאשמת בהגנתה.

ב"כ המאשימה/המערערת אף הפנתה לפסיקה שהתירה תיקון כתב אישום לאחר סיכומים, והדגישה כי בענייננו המדובר באותה עבירה, וכי יש חשיבות להגיע לחקר האמת על-מנת שלא יצא חוטא כנשכר.

ב"כ הנאשמת/המשיבה טען, כי מתן אפשרות לתיקון כתב האישום יפגע בנאשמת, ואף טען שהאמור

ב-ת/1 וב-ת/4 לגבי פרטי הגוש והחלקה אינם עולים בקנה אחד זה עם זה.

עוד נטען, כי כלל לא ברור שהשטח המשותף הינו בתת-החלקה המופיעה בחומר הראיות, וכן נטען כי בדף הארנונה, שבו מופיע שמה של המשיבה, אין ציון של גוש וחלקה רלוונטיים.

6. בית-משפט קמא ציין בהכרעת-הדין כי המאשימה לא הוכיחה את זיקת הנאשמת/המשיבה לנכס בו בוצעה העבירה, והנאשמת כפרה בעובדות כתב האישום, וציינה מפורשות כי היא כופרת בזיקתה לנכס.

בניגוד לכתובת ולפירוט הגוש והחלקה בכתב האישום, הרי דו"ח גילוי העבירה שהוגש באמצעות עד התביעה מתייחס לכתובת אחרת ולחלקה אחרת, תוך ציון תת-חלקה.

בית-משפט קמא אף ציין, כי פלט הארנונה-ת/3 אינו כולל גוש וחלקה של הנכס, וגם נסח הטאבו אינו מתייחס לחלקה המוזכרת בכתב האישום, אלא לחלקה אחרת.

בית-משפט קמא אף ציין כי על גבי התשריט שהגיש עד התביעה קיימים סימונים של ביצוע עבודות בניה תוך תחילת שטח משותף על-ידי גדר ושער, ונתונים אלה לא הוזכרו בעובדות כתב האישום.

בית-משפט קמא הגיע למסקנה כי המאשימה לא הגישה את הראיות הרלוונטיות לבסס את עובדות כתב האישום, ועל כן אין לחייב את הנאשמת להגיב לכתב האישום.

בית-משפט קמא לא הסתפק בהצהרת ב"כ המאשימה/המערערת כי המדובר בטעות סופר, וציין כי עד התביעה לא נשאל שאלה כל שהיא באשר לשוני בין פרטי הנכס בדו"ח שערך לבין פרטי הנכס בכתב האישום.

7. במסגרת נימוקי הערעור, הפנתה המערערת למספר פסקי-דין, אשר בהם הוטו הקריטריונים למתן אפשרות לתיקון כתב האישום, תוך שמירת אפשרות הנאשם להתגונן כראוי מפני כתב האישום המתוקן.

בין היתר, הפנתה המערערת לפסיקה על-פיה יש מקום להורות גם על החזרת עדים לחקירה מחדש אם העניין נדרש על-מנת לאפשר לנאשם לנהל הגנתו כראוי לאחר תיקון כתב האישום (ע"פ 208/61 **היועץ המשפטי נ' סקופ** (10/11/61)) (להלן: "**עניין סקופ**").

המערערת טענה, כי לא היה מקום לשאול את מפקח הבניה שאלות לגבי הטעות בכתובת ובמספר החלקה, שכן לא הוא זה שמנסח את כתבי האישום ואין באי-הפניית השאלה אליו בעניין זה, כדי להצדיק

אי-מתן אפשרות לתיקון כתב האישום, במיוחד כאשר שלב הגנת המשיבה/הנאשמת טרם החל.

8. ב"כ המשיבה טען כי אין מקום לקבלת הערעור, וכי המערערת יכולה להגיש כתב אישום חדש על עבירה מתמשכת של שימוש בבניה ללא היתר, אולם בסופו של יום הסכים לקבלת הערעור באופן שיתאפשר למערערת לתקן את כתב האישום, והעניין יוחזר לבית-משפט קמא על-מנת לחקור את העדים מהתחלה, וזאת תוך חיוב המערערת בהוצאות בשל עיניו הדין שנגרם למשיבה/הנאשמת, והצורך בניהול המשפט מלכתחילה (עיין עמ' 3 ש' 23-30 לפרוטוקול).

9. באות-כח המערערת התנגדו להסכמת המשיבה לקבלת הערעור תוך חיוב בהוצאות, תוך שהן מפנות בעניין ההוצאות להוראות סעיף 80 לחוק העונשין, וטוענות כי לא התקיימו התנאים על-מנת לחייב בהוצאות.

ב"כ המשיבה הדגיש, כי סעיף 80 לחוק העונשין אינו רלוונטי לחיוב בהוצאות, בשל הצורך בהוספת מועד משפט, בו תהא חקירה חוזרת של עדים בשל מחדל של המאשימה.

דין והכרעה

10. בנסיבות תיק זה, כאשר לפחות לכאורה, הובאו ראיות על בניה ללא היתר בכתובת ברח' שלמה המלך 53ג', בגוש 10750 חלקה 42, תת-חלקה 23, יש מקום לאפשר למאשימה/המערערת לתקן את כתב האישום, תוך מתן אפשרות לנאשמת להתגונן כראוי מפני כתב האישום המתוקן.

סעיף 92(א) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) תשמ"ב-1982, זו לשונו:

"בית-המשפט רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לבקשת בעל דין, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן; התיקון ייעשה בכתב האישום או יירשם בפרוטוקול.

לאור מהות העבירה, וחומר הראיות שהוגש לבית-משפט קמא, היה מקום לאפשר למאשימה/המערערת לתקן את כתב האישום, תוך שהתיקון המבוקש, כפי שהבהירה ב"כ המערערת במעמד הדיון לפני, הינו תיקון הכתובת בכתב האישום, כך שהכתובת תהא רח' שלמה המלך 53ג' במקום רח' שלמה המלך 55ג', ומספר הגוש והחלקה יהיה גוש 10750 חלקה 42 תת-חלקה 23, במקום גוש 10750 חלקה 53.

ביתר פרטי כתב האישום, לא נתבקש תיקון כל שהוא.

11. בעניין סקופ נפסק כי החובה לעשות צדק כוללת גם צדק כלפי הציבור, דבר הדורש שהעבירה, אם היא מוכחת, לא תישאר ללא עונש, וכי כאשר מאפשרים תיקון כתב אישום, ובית-משפט משתכנע כי הגנת הנאשם היתה מתנהלת בדרך אחרת מזו שהתנהלה על-יסוד כתב האישום המקורי שהוגש, הרי פותחים פתח לנאשם לנהל הגנתו כראוי, לרבות באמצעות החזרת עדים לחקירה מחדש.

תיקון כתב טענות יכול להיעשות, בהתאם ללשון סעיף 92(א), בכל עת, וזאת תוך הפעלת שיקול דעתו של בית-המשפט לאור מהות התיקון המבוקש, השלב אליו הגיע ניהול הליך הבאת הראיות, מהות העבירה, ועוד כל עוד זה בכפוף לכך שלא ייגרם עיוות דין לנאשם.

נקודת האיזון בענייננו הינה מתן אפשרות למערערת/המאשימה לתקן את כתב האישום, תוך מתן אפשרות למשיבה להתגונן כראוי לפני כתב האישום המתוקן, ולחקור את עד המאשימה בהתאם לקו הגנתה החדש על-יסוד כתב האישום המתוקן.

12. יחד עם זאת, הנני סבורה כי צודק ב"כ המשיבה בכך שיש לחייב את המערערת/המאשימה בהוצאות על הצורך בניהול מחודש של ההליך, וכן צודק הוא כי הוראות סעיף 80 לחוק העונשין, אותם הזכירה ב"כ המערערת כתימוכין מדוע אין לפסוק הוצאות, אינן רלוונטיות לענייננו.

סעיף 80 עניינו בפסיקת הוצאות ההגנה מאוצר המדינה, בהתייחס לנאשם שזוכה מהאשמה, או שהאישום בו הואשם בוטל.

סעיף 80 אינו רלוונטי למקרה בו יש צורך בניהול ההוכחות מחדש, או בהוספת מועדי דיון, עקב טעות של המאשימה שגורמת לדיונים נוספים, שלא היה בהם צורך לו כתב האישום היה מנוסח מלכתחילה כראוי.

הוראת התקנות הרלוונטיות בענייננו הינה הוראות תקנה 21 לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974, כתיקונה בתיקון תשמ"ח, וזו לשון התקנה:

"הטלת הוצאות בדחיית משפט תיקון: תשמ"ח

(1) נעתר בית-המשפט לבקשת בעל דין לדחות את מועד המשפט או נדחה מועד המשפט בשל מעשה או מחדל של בעל דין, רשאי בית-המשפט אם ראה הצדקה לכך, להטיל על בעל הדין שבעטיו נגרמה הדחיה, הוצאות בפועל לטובת הצד שכנגד.

(2) לא יטיל בית-המשפט הוצאות כאמור בתקנת משנה (א) אלא לאחר שנתן הזדמנות לבעל הדין להשמיע דברו."

עמוד 5

13. בענייננו, הצורך בקיום דיון נוסף לחקירת עד שכבר נשמע מקורו במחדל של המאשימה, וניתנה אפשרות למאשימה/המערערת להגיב לעניין ההוצאות, בעת הדיון בערעור, תוך שספציפית ב"כ המשיבה אף הסכים לקבלת הערעור תוך חיוב בהוצאות, בשל התנהלות המאשימה. המאשימה לא הסבירה ולא הפנתה לפעולות שעשתה לאחר שהמשיבה כפרה בזיקתה לנכס, על-מנת לבחון את זיקת המשיבה לנכס המוזכר בכתב האישום, ולו היו מבוצעות פעולות אלה, מן הסתם היתה המאשימה עולה על הטעות ומבקשת תיקון לפני ישיבת ההוכחות.

14. סיכומי של דבר, הערעור מתקבל באופן שיש לקבל את הבקשה לתיקון כתב האישום, וכפועל יוצא מתיקון זה יש ליתן למשיבה הזדמנות נאותה להתגונן לפני כתב האישום החדש, לרבות חקירה מיוחדת של עד המאשימה (שכן קו ההגנה ובעקבותיו גם החקירה של עד המאשימה התייחסו להעדר זיקה לנכס בעיקרו של דבר ולא לטענות הגנה אחרות שעשויות להיות למשיבה לאחר תיקון הכתובת ומס' הגוש והחלקה).

לאור הפגמים בהתנהלות המערערת/המאשימה, בהוכחת האשמה בהתאם לניסוח כתב האישום המקורי, יש מקום לחייבה בהוצאות בהתאם להוראות תקנה 21(א) לתקנות סדר הדין הפלילי הנ"ל. המערערת תשלם למשיבה הוצאות בסך 3,000 ₪.

15. התיק מוחזר לבית-משפט קמא, אליו יוגש כתב אישום מתוקן, על דרך תיקון כתובת המשיבה ותיקון מס' החלקה ותת-החלקה, בהתאם לבקשת המערערת, והדיון יימשך בהתייחס לכתב האישום המתוקן, ולאחר שהמשיבה תודיע האם היא כופרת בכתב האישום המתוקן אם לאו.

16. המזכירות תשלח העתק פסק-הדין לבאי-כח הצדדים.

ניתן היום, כ"ג ניסן תשע"ט, 28 אפריל 2019, בהעדר הצדדים.